Ympäristövaliokunta

Tiistai 17.6.2025 klo 10.00—10.58

Läsnä
varapuheenjohtaja Pinja Perholehto sd
jäsen Pauli Aalto-Setälä kok
jäsen Marko Asell sd
jäsen Noora Fagerström kok
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Petri Huru ps
jäsen Christoffer Ingo r
jäsen Vesa Kallio kesk
jäsen Mai Kivelä vas
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Jorma Piisinen ps
jäsen Jenni Pitko vihr
jäsen Merja Rasinkangas ps
jäsen Tere Sammallahti kok
jäsen Sara Seppänen ps
jäsen Saara-Sofia Sirén kok

Sihteerit
valiokuntaneuvos Marja Ekroos
valiokuntaneuvos Susanna Paakkola

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 17 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Valiokuntapaikkojen järjestely

Merkittiin, että puheenjohtaja Krista Mikkoselle on täysistunnossa 13.6.2025 myönnetty vapautus ympäristövaliokunnan jäsenyydestä.

Merkittiin, että täysistunnossa 16.6.2025 on ympäristövaliokunnan jäseneksi valittu ed. Jenni Pitko.

4. Valiokunnan puheenjohtajan vaali

Valiokunta päätti yksimielisesti valita puheenjohtajakseen ed. Kososen ehdotuksesta, jota ed. Sirén kannatti, ed. Jenni Pitkon.

5. Puheenjohtajan tehtävien vastaanotto

Puheenjohtaja Pitko siirtyi johtamaan kokousta.

6. Valtioneuvoston selvitys: Kemikaalit; REACH-asetuksen (EY N:o 1907/2006) mukainen rajoitus koskien lyijyn käyttöä ammuksissa ja kalastusvälineissä

Valtioneuvoston E-selvitys E 32/2025 vp

Liiteasiakirja EU;Kemikaalit;REACH-asetuksen (EY N:o 1907/2006) mukainen rajoitus koskien lyijyn käyttöä ammuksissa ja kalastusvälineis
Valiokunnan lausuntoluonnos Valtioneuvoston selvitys: Kemikaalit; REACH-asetuksen (EY N:o 1907/2006) mukainen rajoitus koskien lyijyn käyttöä ammuksissa ja kalastusvälineissä A 6 (päivitetty versio)
Eriävä mielipide E 32_2025vp_eriävä mielipide_vas_vihr.pdf B 6

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä tapahtui seuraavaa:

Ed. Kivelä esitti, että ei voi yhtyä valtioneuvoston kantaan, vaan lausuntoluonnos saisi eriävästä mielipiteestä ilmenevän sisällön. Äänestettäessä ehdotuksesta, jota pj. Pitko kannatti, lausuntoluonnos voitti äänin 15—2.

Muutettiin 1. kappaleen 3. virke kuulumaan seuraavasti: "Rajoitukset koskevat lähinnä ammusten ulkona tapahtuvaa kuluttajakäyttöä, sillä sotilas- ja viranomaiskäyttö, ammusten testaus- ja tutkimustoiminta sekä ampumaradoilla, lukuun ottamatta lyijyhauleja, tapahtuva käyttö on lähtökohtaisesti rajattu rajoitusten soveltamisalan ulkopuolelle."

Muutettiin 3. kappale kuulumaan seuraavasti: "Kosteikkoalueilla on jo vuodesta 2023 ollut voimassa EU:n lyijyhaulien käyttöä ja hallussapitoa koskeva rajoitus. Valiokunta toteaa, että ympäristöön päätyvä lyijy aiheuttaa riskin maaperän, vesien ja pohjaveden laadun huononemisesta. Hapan maaperä lisää ongelmia. Suomen ympäristökeskuksen mukaan esimerkiksi suoalueilla haulit rapautuvat ja muuntuvat helppoliukoisemmiksi lyijyyhdisteiksi, mikä lisää lyijystä aiheutuvia ympäristö- ja terveysriskejä. Suomessa on todettu ammusten lyijyn aiheuttaneen myös pohjaveden pilaantumista. Vuonna 2019 julkaistun tutkimuksen mukaan ammusten lyijystä aiheutuvien, luontoon ja ympäristön tilaan kohdistuvien vaikutusten on arvioitu aiheuttavan Euroopassa vuosittain 1 miljardin euron kustannukset, mutta vaikutusten laajuudesta ei ole valiokuntakäsittelyssä voitu varmistua. Esimerkiksi Tanska on kieltänyt maailman ensimmäisenä maana kaikkien lyijyammusten käytön metsästyksessä huhtikuusta 2024 lähtien."

Korvattiin 4. kappaleen viimeisessä virkkeessä ”hyvä” sanalla ”syytä” seuraavasti: "Valiokunnan saaman selvityksen mukaan komission ehdotusta on syytä pyrkiä parantamaan siten, että ampumaratojen ulkopuolella voidaan sallia esimerkiksi pienimuotoisen kohdistusammunnan järjestäminen, jos lyijy otetaan talteen esimerkiksi luotiloukun avulla."

Lisättiin 5. kappaleen 4. virkkeen loppuun sana "Pohjoismaissa" seuraavasti: "Näin ollen metsästyksessä siirtymä pois lyijyluodeista etenee hyvää vauhtia vapaaehtoisin toimin Pohjoismaissa." Lisäksi lisättiin viidenneksi virkkeeksi: "Se ettei näin ole muualla Euroopassa on hyvä huomioida tarkasteltaessa siirtymäaikoja."

Muutettiin kappale 8 kuulumaan seuraavasti: "Valtioneuvoston tavoin valiokunta kiinnittää huomiota myös suurikaliiperisten lyijyluotien metsästyskäyttöä koskevaan siirtymäaikaan, joka on liian lyhyt ja omiaan aiheuttamaan ongelmia korvaavia materiaaleja sisältävien luotien saatavuudessa myös Suomessa, kun kysyntä Euroopassa kasvaa. Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan, jonka mukaan pidempi siirtymäaika on tässä tapauksessa perusteltu. Kaiken kaikkiaan lyijyluotien käytölle ehdotetaan erilaisia siirtymäaikoja. Valiokunnan asiantuntijakuulemisen mukaan tämä tekee kokonaisuudesta erittäin sekavan, jonka vuoksi siirtymäaikoja tulisi yhtenäistää riittävän pitkiksi, jotta voidaan huomioida ammusteollisuuden tuotantolinjojen muuttamiseen tarvittava aika. Viranomaisten näkökulmasta ehdotukset merkitsevät lisäksi sitä, että lyijyluotien käyttötarkoitusta täytyisi pystyä valvomaan kuluttajatasolla. Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan, jonka mukaan lyijyn käyttörajoituksen tavoitteiden saavuttamiseksi on tärkeä kiinnittää huomiota rajoituksen selkeyteen ja toimivuuteen, myös sen valvonnan näkökulmasta."

Lisättiin 9. kappaleen loppuun virke: "Valiokuntakuulemisissa tuli kuitenkin myös esille se, että valtaosa markkinoilla olevista teräshaulipatruunoista tuodaan EU:n ulkopuolelta, erityisesti Kiinasta. Tämä voidaan nähdä ongelmallisena tilanteessa, jossa EU pyrkii strategiseen omavaraisuuteen ja huoltovarmuuden parantamiseen."

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Lausuntoon jätettiin eriävä mielipide: vas, vihr.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

7. Toissijaisuusasioiden lista

Valiokunta merkitsi toissijaisuusasioiden listan saapuneeksi. TS 16/2025 vp.

8. Muut asiat

Merkittiin tiedoksi Etelä-Savon matkan 1.-2.9.2025 päivitetty ohjelmaluonnos.

9. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on keskiviikkona 3.9.2025 klo 9.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Susanna Paakkola